

РЕЦЕНЗИЯ

От

проф. д-р Валентин Димитров Господинов
преподавател в катедра „Скулптура“ на Национална художествена
академия

Относно: Дисертация за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ Професионално направление 8.2. Изкуствознание и Изобразително изкуство. Докторант на Катедра „Скулптура“, Изящен факултет, Национална Художествена Академия

Автор: Рафаил Любомиров Георгиев

Форма на обучение: редовна

Научен ръководител: доц. Цветослав Христов

Тема: „Българските автори в международни скулптурни форуми на територията на континентален Китай от края на 90-те години на ХХ век до началото на 20-те години на ХХІ век. Съвременни тенденции и технологии в реализирането на скулптура в публична среда“

Със заповед на Ректора на НХА N:0154-0/21.03.2024 г., в изпълнение на чл. 29 от Правилника на НХА за прилагане на ЗАСРБ бе открита процедура по публична защита на докторанта в редовна форма на обучение към катедра „Скулптура“ Рафаил Любомиров Георгиев. Състава на научното жури е: Проф. д-р Валентин Господинов; Проф. Христо Харалампиев; Доц. д-р Анна Покровнишка; Доц. д-р Русен Дойков; Доц. Роберт Цанев; На първото заседание на научното жури бях избран за председател и ми беше възложено да изготвя рецензия.

Уважаемо научно жури, имам трудната задача да пиша рецензия за един изключително амбициозен и просторен труд. След запознаването ми в пълнота на дисертацията прецених, че преразглеждането на огромното количество информация точка по точка, глава след глава, само ще направи размера прекалено тежък и трудно обозрим. Смятам да подходя по различен начин за да избегна изброяването на страници, теми, автори, статистики, изображения, интервюта за да не се увеличава обема ненужно. Още на вътрешната защита изпитах

известен скепсис по обема на темата и дори посъветвах тя да бъде редуцирана. Изисках от докторанта и текстовете в пълното им работно съдържание. Сега в крайна сметка съм на мнение, че докторанта Рафаил Георгиев се е справил блестящо с целите, които си е поставил и има сериозен принос по темата на изследването. Аз ще разгледам дисертацията му в три основни направления, по които мисля, че можеше да се направят три отделни труда.

Още в началото докторанта ни въвежда в темата с една историческа картина от 60те години на ХХ век и зараждането на необходимостта за скулптура на открито и представители скулптури, които я възприемат и развиват. Следва появата и развитието на скулптурните симпозиуми и културните политики, които ги обуславят на територията на Европа, САЩ, Япония, Ю. Корея, Израел. Автора се обръща и към родната ни действителност естествено с нотка на обосноваване упрек и появилия се стремеж на български скулптури да участват в конкурси зад граница. Голяма част от тези скулптури се ориентират и на Изток и края на 90-те години на ХХ и началото на ХХІ век вече има български участия, което е и обекта на изследването. В Глава I. „Съвременни тенденции и предпоставки в организирането на международни скулптурни форуми в континентален Китай“, автора ни запознава с феноменалното развитие на скулптурните паркове, урбанистичната скулптура, скулптурните симпозиуми и изложби. Икономическата мощ на Китай и културната им политика се обясняват със следният цитат: „културата става все по-важен източник на национално сближаване и творчество и фактор с нарастващо значение в съревнованието за цялостна национална сила” (ibid, 2020) Рафаил Георгиев ни запознава и с детайли от работещият модел за публично планиране, което се поема от професионални и академични институции. Приложени са и работещи модели. Китайският скулптурен институт като единствената национална организация със статут на юридическо лице в областта на скулптурата, скулптурен музей на открито в град Wuhu, скулптурна изложба и награда на името на известия китайски скулптор Лиу Кайцю, световният скулптурен парк в Чанчун и др. Културната политика и мащабите са колосални, появата на огромните публични музеи за скулптура на открито са устроени като самостоятелни урбанистични центрове към големите мегаполиси. Притегателна сила за скулптури от цял свят журирани от авторитетни журита те се превръщат в модерни съвременни форуми. В настоящото изследване докторанта отбелязва общо 47

международни скулптурни форуми, в които са участвали български скулптори в периода между 1999-2022 година. Българските автори са създали 117 публични скулптури реализирани в международни скулптурни форуми на територията на континентален Китай до момента на написването на дисертацията.

Втората по важност посока, която също може да бъде представена като отделно изследване е обследването на българското присъствие, статистика, творби за този период от тридесет години. Докторанта прави преглед на участията на българи като ги разпределя хронологично по периоди в зависимост от броя на участниците. Общо 23-ма български скулптори до момента участват в скулптурни колекции, изложби, скулптурни паркове, в градска среда а много от тях са отличени с големи престижни награди на най-високо ниво в КНР. Рафаил Георгиев прави подробни статистически изследвания, които илюстрират участията на авторите като ги поднася синтезирани в 2 схеми и 9 отделни таблици. Разгледани са подробно 28 форума, разпределени в 8 таблици. Повечето от материалите са предоставени от личните архиви на участниците. Те съдържат ценни и изчерпателни данни: датировка, заглавие на творбата; материал/и; размери; наградна история. Систематизирано и обстойно са представени визуални материали с творбите на авторите, работния процес и в доста от случаите местата на експонирането им. Тези систематично подбрани материали запълват голяма празнина и са принос за историята на българската скулптура зад граница. Част от приложенията към основният текст е анкетата-въпросник, която дава отговори на често задавани въпроси и в същия момент е доказателствен материал, подкрепящ тезите на настоящия труд. Наред с данните за автора и авторския продукт важно е да бъде споменат и творческия процес, който е изследван във въпросника. Начина на мислене, идейната платформа на скулптура, представата му за завършения продукт и технологичният процес, който използва.

Технологичният процес споменат по-горе е третият раздел, който може да бъде обособен в отделен дисертационен труд. Условието за бързото развитие на съвременните 3D технологии в скулптурата се дължат на еволюцията на интернет обмена, развитието на скулптурната индустрия и неограничените икономически възможности. Читателя е въведен в материята на дигиталните технологии и е направена адекватна съпоставка с традиционния път на реализация на скулптурни обекти. В Глава II докторанта отделя

място на внедряването на съвременните технологии в реализирането на монументална скулптура и богато илюстрира работния процес от проектиране до реализация в материал. Докторанта запознава читателя с термините, програмите, софтуерните продукти и оборудване използвани от скулптурите за проектиране и реализация на творбите им. Обяснени са иновативни технологии 3D сканиране, 3D принтиране, 3D CNC рутер-фрези. Проектантския процес се завършва с подготовката за цвят, материал, мащаб, текстура, в които ще бъдат реализирани. В интервютата - анкета на авторите са зададени въпроси свързани със съвременните средства за проектиране, трансфер на данните до изпълнителя, тяхната реализация и надлежния авторски контрол за довеждане на работата до финал. Споделената ценна информация от личния опит и архив на авторите д-р Петър Петров, доц. Георги Минчев, д-р Агнеса Петрова, Рафаил Георгиев, доц. д-р Тодор Тодоров, Радослав Султов е крачка към възприемането и прилагането на модерните технологии. Тук опита си споделя и докторанта, който е и участник в тези процеси. Реализирането на неговата творба „Формации“ в размер 400 см., от материал неръждаема стомана е проследен и визуализиран до самото монтиране на творбата. Смятам, че участието на Рафаил Георгиев във форуми в КНР, комуникацията с български участници и реализирането на конкретно тази творба е мотива да избере и разработи с такава отговорност тази тема.

Смятам, че изследването напълно покрива поставените цели. За повечето от приносите вече споменах но ще ги повтора в по концентриран вид. Дефинирани са основни понятия в скулптурата на открито, които произлизат концептуално и исторически от Западна и Централна Европа, САЩ, Израел, Япония. Анализирани са историческите тенденции и предпоставки за организирането на международни скулптурни форуми. За първи път се прави такава пълно изследване на монументалната публична скулптура на български скулптори на територията на континентален Китай. Изследването е придружено с изчерпателни и добре поднесени статистически данни, които са принос към българското изкуствознание. Огромен масив от статистически материали на автори взели участие в големите форуми както и данни за техните творби и местоположение. Събран е обзорен снимков материал от личните архиви на участници във всичките събития. За първи път на български са дефинирани 3D технологиите свързани със създаването

на скулптурни обекти и са придружени с онагледяване. Подробно са предоставени линкове и библиография за големите форуми в Китай дълго време пазени в сянка. Настоящият научен труд е стабилна основа, за следващо продължение и задълбочаване на дефинираните теми. Отново споделям, че труда спокойно можеше да бъде разделен на три части, които да бъдат отделни дисертации. Това ни най-малко не омаловажава качествата на труда в този му вид. Вече споменавах за навременността и актуалността на съдържание в разработената тема. Впечатлен съм от застъпеният пасаж, в който са споменати големите педагози на катедра „Скулптура“ към НХА и е спомената градивната полза за възпитанието на скулптурите отразени в дисертацията. Смятам, че настоящата разработка е навременна и ще бъде от полза за нашите студенти и е крачка към запознаването на младите хора с новите технологии. Ще препоръчам този текст защото ще внесе оптимизъм и мотивация, които са нужни на студентите ни в този момент. Аз също се обогатих с нова информация, за което благодаря. Мисля, че текста е дестирабилен, изчерпателен с много ползи, изпълнени цели, възможности за прилагане и надграждане.

В заключение оценявам положително приносите на дисертацията и заявявам, че изследването на тема „Българските автори в международни скулптурни форуми на територията на континентален Китай от края на 90-те години на XX век до началото на 20-те години на XXI век. Съвременни тенденции и технологии в реализирането на скулптура в публична среда“ има всички качества за присъждането на нейния автор на образователната научна степен „доктор“. Дисертацията отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България /ЗРАСРБ/, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на НХА.

Предлагам на уважаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ на Рафаил Любомиров Георгиев професионално направление 8.2. „Изкуствознание и изобразително изкуство“.

Проф. д-р Валентин Господинов
11 Юни 2024г.